

Piotr Kowolik

"Biblioteka szkolna dzisiaj", Bogumiła Staniów, Warszawa 2012 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 2 (54), 295-297

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr KOWOLIK

Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna
im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach

Recenzja książki: Bogumiła Staniów,
Biblioteka szkolna dzisiaj. Wydawnictwo
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.
Warszawa 2012, ss. 284.

Biblioteka szkolna poszukuje dla siebie odpowiedniego miejsca w strukturze szkoły i środowisku. Przeobrażenia, które wystąpiły i występują w technologii informacyjnej, szeroko rozumianych mediów, łatwy dostęp do nich, również poza biblioteką, powoduje, że musi ona stać się dla odbiorców (uczniów i nauczycieli) miejscem ciekawym i przyciągającym. Najważniejsza jest świadomość ludzi kształtujących bibliotekę, modernizujących ją i dostosowującą ją do zmieniającej się rzeczywistości (lokal, wystrój, wyposażenie, urządzenia, nowe usługi i formy pracy, zbiory).

Pracę otwiera Wstęp (s. 9-11) oraz szesnaście rozdziałów:

1. *Tendencje w rozwoju współczesnych bibliotek szkolnych* (s.13-26) – scharakteryzowano funkcje i zadania bibliotek szkolnych (informacyjne, kształcące, edukacyjne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze, terapeutyczne, kulturotwórcze, rozrywkowe, rekreacyjne i postawotwórcze). Zaprezentowano bibliotekę szkolną w dokumentach międzynarodowych, a na tym tle cechy współczesnej biblioteki szkolnej i kierunki jej działania.
2. *Biblioteki szkolne w krajach Unii Europejskiej* (s. 27-41) – gdzie przedstawiono kluczowe kompetencje, jakimi powinni dysponować absolwenci szkół średnich w Europie oraz listę „kompetencji barcelońskich”. Kolejno omówiono kwestie zatrudnienia, zbiory, lokale, wyposażenie, finansowanie oraz pomoc organizacyjną i metodyczną bibliotekom szkolnym.
3. *Organizacje międzynarodowe i narodowe działające na rzecz bibliotekarstwa szkolnego* (s. 43-48) – do których zaliczamy: IASL (Międzynarodowe Stowarzyszenie Bibliotekarstwa Szkolnego); IFLA (Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich), a w Polsce: Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Sekcja Bibliotekarstwa Związku Nauczycielstwa Polskiego.

4. *Akty prawne regulujące pracę bibliotek szkolnych. Standardy* (s. 49-54) – do których zaliczyć należy: Ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół. Przedstawiono: standardy pracy biblioteki szkolnej i prawo autorskie w szkole.
5. *Nauczyciel bibliotekarz* (s. 55-72). Rozdział ten stanowi prawa i obowiązki nauczycieli bibliotekarzy (pragmatyka zawodowa); awans zawodowy nauczyciela bibliotekarza; zadania bibliotekarzy specjalistów z zakresu kształcenia czytelniczego, informacyjnego i medialnego; kształcenie, doksztalcanie i doskonalenie oraz etyka nauczycieli bibliotekarzy.
6. *Organizacja biblioteki szkolnej – szkolnego centrum informacji* (s. 73-80) – dotyczy budżetu, urządzenia i wyposażenia lokalu oraz zbiory.
7. *Procesy biblioteczne* (s. 81-123) – do których zaliczyć należy: planowanie, dokumentowanie, sprawozdawczość, gromadzenie i selekcja, ewidencja wpływów, katalog alfabetyczny i UKD, układ zbiorów na półkach, udostępnianie, informowanie, skontrum, ewidencja ubytków.
8. *Dydaktyka w bibliotece szkolnej* (s. 125-170). Bibliotekarz szkolny ma status nauczyciela i dlatego, obok obowiązków organizacji sprawczego działania biblioteki, wykonuje również pracę pedagogiczną, która może przybierać różne formy. Autorka charakteryzuje zasady i metody kształcenia w pracy nauczyciela bibliotekarza ze zwróceniem uwagi na aktywizujące metody. Przedstawiono lekcję biblioteczną, jej strukturę, konspekt i ewaluację. Ważnym elementem tegoż rozdziału jest wykorzystanie technologii informacyjnej i Internetu w pracy nauczyciela bibliotekarza oraz kontrola wyników nauczania (testy i sprawdziany).
9. *Praca z czytelnikiem indywidualnym* (s. 171-177).
10. *Wybrane formy działalności kulturalnej (grupowej i zbiorowej)* (s. 179-186).

Oba te rozdziały informują czytelnika czego będą dotyczyć. Chodzi o pomoc uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i stosowanymi formami: opartymi na słowie, na odbiorze wizualnym, na działaniu, na przeżywaniu, interaktywnie, mieszane i imprezy czytelnicze.

11. *Biblioteka szkolna w środowisku* (s. 187-194) – dotyczy partnerów współpracy i form współpracy z biblioteką publiczną.
12. *Działalność bibliotek pedagogicznych na rzecz bibliotek i bibliotekarzy szkolnych* (s. 195-204) polega między innymi na pomocy w rozwiązywaniu codziennych problemów związanych z prowadzeniem biblioteki i realizacji jej podstawowych funkcji; doskonaleniu nauczycieli

bibliotekarzy; aktywizowaniu i integrowaniu środowiska; uzupełnianiu i urozmaicaniu oferty informacyjnej, dydaktycznej i kulturalnej bibliotek szkolnych.

13. *Ewaluacja. Ocena jakości i efektywności pracy biblioteki szkolnej* (s. 205-212) – są to problemy istotne w pracy szkoły w tym badanie jakości oraz stosowanie wskaźników efektywności pracy biblioteki.
14. *Badanie czytelnictwa w szkole* (s. 213-220) – pokazuje, jak nie dać się zwieść magii średniej wypożyczeń i mądrze kontrolować aktywność czytelniczą oraz wpływać na coraz większe zainteresowanie uczniów biblioteką szkolną i jej zasobami.
15. *Promocja i public relations w bibliotece szkolnej* (s. 221-224) – w obecnych czasach są bardzo ważne w każdej instytucji. Biblioteki również walczą o klientów – użytkowników, bo od nich zależy przyszłość bibliotek.

Ostatni 16 rozdział – *Warsztat fachowy nauczyciela bibliotekarza* (s. 225-234) – dotyczy omówienia wydawnictw potrzebnych nauczycielowi bibliotekarzowi częściej używanych i bezpośrednio związanych z teorią i praktyką działalności bibliotek szkolnych. Są to: bibliografie, encyklopedie, słowniki, zbiory i omówienia aktów prawnych, podręczniki, poradniki, prace naukowe, zbiorowe, czasopisma, serwisy internetowe.

Całość monografii zamyka *Zakończenie* (s. 235-236) oraz 10 załączników:

- Manifest bibliotek szkolnych,
- Standardy pracy biblioteki szkolnej,
- Standardy kształcenia nauczycieli,
- Wykaz prac i czynności nauczyciela bibliotekarza w bibliotece szkolnej,
- Podstawowy schemat UKD i wykaz podziałów wspólnych,
- Przykład realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego na zajęciach prowadzonych przez nauczyciela bibliotekarza,
- Drzewko decyzyjne,
- Różnice między biblioteką szkolną a publiczną,
- Skutki likwidowania bibliotek szkolnych i wprowadzenia do szkół filii bibliotek publicznych,
- Analiza SWOT w bibliotece szkolnej.

Bardzo przydatnym w monografii jest *Indeks przedmiotowy* (s. 279-283). Po każdym rozdziale Autorka zamieściła wykaz najciekawszych publikacji, dotyczą danego zagadnienia. Wykraczają często zakresem treści poza zagadnienia poruszane w rozdziale, uzupełniają i pogłębiają je. Sądzę, że praca B. Staniów pomoże spojrzeć na bibliotekę szkolną w nieco inny niż dotychczas sposób. Będzie pomocna w kształceniu kadr dla bibliotek szkolnych, w codziennej pracy i stanie się źródłem nowych (nowatorskich) pomysłów. Pod względem edytorskim – bez zarzutu.

Zapraszam do lektury.